

Ohjeita vaalirahoitusilmoituksen tekemisestä vuoden 2008 kunnallisvaaleissa

A. Kuka on velvollinen tekemään vaalirahoitusilmoituksen?

Ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoittamisesta annetussa laissa (414/2000), jäljempänä vaalirahoituslaki*, säädetään, että kunnallisvaaleissa valtuutetuksi ja varavaltuutetuksi valittu on velvollinen tekemään ilmoituksen vaalirahoituksestaan ja vaalikampanjansa kuluista. Ilmoitus on tehtävä siinäkin tapauksessa, että ehdokkaalla ei ole ollut kampanjakuluja tai ulkopuolista rahoitusta. Lain tarkoituksena on vaalirahoituksen avoimuuden lisääminen ehdokkaiden mahdollisten sidonnaisuuksien selvittämiseksi.

B. Miten ilmoitus tehdään?

Ehdokas voi tehdä ilmoituksen oikeusministeriön vahvistaman kaavan (oikeusministeriön päätös 23.9.2008 dnro OM 11/41/2008) mukaisella lomakkeella, joka on saatavissa oikeusministeriön verkkosivuilla (www.vaalit.fi). Ehdokas voi halutessaan tehdä ilmoituksen myös muulla tavalla.

Ehdokkaan tulee allekirjoittaa ilmoitus. Allekirjoituksellaan hän ottaa vastuun ilmoituksen sisällön oikeellisuudesta.

Ilmoitukseen ei liitetä kuitteja eikä niiden kopioita.

Lisätietoja vaalirahoitusilmoituksen tekemisestä antavat kuntien keskusvaalilautakunnat.

---

* Vaalirahoituslakia on muutettu 23.9.2008 voimaan tulleella lailla (604/2008). Muutokset ovat voimassa vuoden 2008 kunnallisvaaleissa ja ne on huomioitu tässä ohjeessa. Muutettu lakiteksti on tämän ohjeen liitteenä.

C. Milloin ilmoitus tehdään ja mihin se toimitetaan?

Vaalirahoitusilmoitus tulee toimittaa kunnan keskusvaalilautakunnalle siinä kunnassa, jossa ehdokas on tullut valituksi valtuutetuksi tai varavaltuutetuksi kahden (2) kuukauden kuluessa vaalien tuloksen vahvistamisesta. Vuoden 2008 kunnallisvaaleissa ilmoitus on siten annettava viimeistään 29. joulukuuta 2008.

D. Mitä tietoja vaalirahoituksesta ilmoitetaan?

Ehdokkaan vaalirahoitusilmoituksessa tulee olla tiedot ehdokkaan vaalikampanjan kuluista ja vaalikampanjan rahoituksesta. Vaalirahoituslaissa ei ole säännöksiä siitä, mistä ajankohdasta ehdokkaan vaalikampanja vaalirahoituslaissa tarkoitettussa mielessä alkaa ja minä ajankohdasta se päättyy. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin katsonut, että vaalikampanja käsittää ajallisesti vähintään ehdokaslistojen jättämisen ja vaalipäivän välisen ajan (PeVM 4/2008 vp).

Vaalirahoituslaissa säädetään niistä vähimmäistiedoista, jotka ilmoitukseen on ainakin sisällytettävä. Ilmoituksessa voi siten olla laissa ilmoitettaviksi edellytetyjen tietojen lisäksi muitakin tietoja.

Vaalikampanjan kulut

Ehdokkaan tulee ilmoittaa ensinnäkin vaalikampanjansa kokonaiskulut. Lisäksi ehdokkaan tulee eritellä kampanjakulunsa vaalimainontaan sanoma- ja aikakauslehdissä, radiossa, televisiossa ja muissa viestintävälineissä, ulkomainontaan, muuhun vaalimainontaan, mainonnan

suunnitteluun ja vaalitulaisuuksiin käytettyihin kuluihin sekä muihin kuluihin.

Vaalimainonnan kulut sisältävät esimerkiksi maksut mainosajasta ja palstatilasta. Kulut tulee eritellä kunkin viestintävälineen osalta erikseen. Muulla viestintävälineellä tarkoitetaan esimerkiksi internetiä. Ulkomainonnan kuluilla tarkoitetaan esimerkiksi katu- ja tienvarsilmoituksista ja mainonnasta julkisissa liikennevälineissä aiheutuneita kuluja. Muun vaalimainonnan kulut puolestaan käsittävät esimerkiksi mainoslehtisten painattamis- ja jakelukulut sekä muun kampanjamateriaalin hankintakulut. Mainonnan suunnittelun kuluilla tarkoitetaan esimerkiksi mainoksen laatimisesta mainostoimistolle maksettuja palkkioita. Vaalitulaisuuksien kuluja ovat esimerkiksi esiintymispalkkiot sekä tarjoilu- ja vuokratulot. Muita kuluja ovat sellaiset kulut, jotka eivät kuulu edellä mainittuihin ryhmiin, esimerkiksi kampanjapäällikön palkkaamisesta aiheutuneet menot. Vastikkeellisen tuen hankintakulujen ilmoittamisesta on ohjeita jäljempänä.

Vaalikampanjan rahoitus

Vaalirahoituksella tarkoitetaan sitä rahoitusta, jonka ehdokas käyttää vaalikampanjansa kulujen kattamiseen. Ehdokas voi rahoittaa vaalikampanjansa omilla varoillaan ja ulkopuolisella tuella.

Ehdokkaan tulee ilmoittaa vaalikampanjansa rahoitus eriteltynä ensin ehdokkaan omiin varoihin sekä toiseksi ehdokkaan, hänen tukiryhmänsä tai muun hänen tukemisekseen perustetun yhteisön saamaan ulkopuoliseen tukeen. Ulkopuolinen tuki tulee edelleen ryhmitellä ehdokkaan itsensä (lomakkeen kohta 4) ja hänen tukiryhmänsä (lomakkeen kohta 5) seuraavilta päätahoilta saamaan tukeen:

- yksityishenkilöt
- yritykset
- puoluejärjestöt
- muut vastaavat päätahot

Tuella tarkoitetaan rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla korvauksetta saatua suoritusta. Tavanomainen talkootyö ja tavanomaiset ilmaisupalvelut eivät ole laissa tarkoitettua tukea.

Verohallinto on antanut 27.9.2004 ohjeen vaaliavustusten ja vaalimenojen käsittelystä verotuksessa (Ohje nro 1721/38/2004). Ohje on saatavissa osoitteessa www.vero.fi.

Yksittäisten tukisuoritusten ilmoittamisesta

Ehdokkaan tulee ilmoittaa erikseen kunkin yksittäisen tuen arvo ja sen antajan nimi, jos tämä arvo on vähintään 1 000 euroa. Tätä pienemmätkin tukisuoritukset voi ilmoittaa. Yksityishenkilön nimeä ei kuitenkaan saa ilmoittaa ilman hänen nimenomaista suostumustaan, jos hänen antamansa tuen arvo jää alle 1 000 euron rajan.

Ehdokkaan tukiryhmästä

Ulkopuolista tukea voidaan antaa ehdokkaalle itselleen tai hänellä mahdollisesti olevalle tukiryhmälle. Tukiryhmä voi olla esimerkiksi vapaamuotoinen yhteenliittymä tai rekisteröity yhdistys, joka toimii nimenomaan asianomaisen ehdokkaan tukemiseksi. Ehdokkaan tukiryhmällä ei tarkoiteta tavanomaisia puoluejärjestöjä, kuten puolueiden perus-, piiri- tai kunnallisjärjestöjä sekä nais- ja nuorisjärjestöjä.

Tukiryhmän saamat tuet ilmoitetaan jaettuna päätahoihin. Riittävää ei siis ole esimerkiksi ilmoittaa, että tukiryhmä on käyttänyt kampanjaan 5 000 euroa, vaan tulee myös ilmoittaa, mistä tukiryhmä on tuen saanut. Tukiryhmän saamat yksittäiset yli 1 000 euron tuet on ilmoitettava erikseen. Ilmoituslomakkeen kohta 5 on varattu tukiryhmän saaman tuen ilmoittamiseen.

Ulkopuolisen tuen ilmoittamisesta

Ehdokkaan tulee ilmoittaa kultakin päätaholta yhteensä saamansa tuet. Lisäksi erikseen on ilmoitettava kunkin yksittäisen tuen arvo ja sen antajan nimi, jos tämä arvo on vähintään 1 000 euroa.

Ulkopuolisen tuen antaja tulee yksilöidä esimerkiksi mainitsemalla tämän nimi ja kotipaikka. Tuen antajan henkilötunnusta ei pidä ilmoittaa.

Puoluejärjestöllä tarkoitetaan esimerkiksi puolueiden perus-, piiri- tai kunnallisjärjestöjä sekä nais- ja nuorisjärjestöjä.

Laissa tarkoitettuja muita vastaavia päätahoja ovat esimerkiksi etujärjestöt, säätiöt, muut yhdistykset kuin edellä mainitut ehdokkaan tukiyhdistykset ja puoluejärjestöt sekä muut vastaavat yhteisöt.

Lomakkeen kohdassa 6 on varattu tilaa ehdokkaan vapaaehtoiselle ilmoitukselle sellaisesta ulkopuolisesta tuesta, jonka puoluejärjestöt tai muut vastaavat päätahot ovat saaneet ja ohjanneet hänelle itselleen tai hänen tukiryhmälleen. Ehdokas voi esimerkiksi ilmoittaa, mistä häntä tukenut puolueen paikallisjärjestö on saanut ne varat, jotka se on antanut hänen tai hänen tukiryhmänsä käyttöön.

Vastikkeellisuudesta

Vaalirahoituksen hankkimisesta voi aiheutua ehdokkaalle kuluja. Niitä voi aiheutua esimerkiksi myynti- ja keräystoiminnasta tai seminaarien järjestämisestä. Näinkin kerättyjä varoja pidetään vaalirahoituslaissa tarkoitettuna ulkopuolisena tukena. Ehdokas ilmoittaa nämä varat bruttomääräisinä eli vastaanotetun tukisuorituksen suuruisena. Ilmoituslomakkeessa on varattu erilliset kohdat vastikkeettomille ja vastikkeellisille tukisuorituksille. Ehdokas ilmoittaa vastikkeellisen tuen hankintakulut lomakkeen kohdassa 2.5.

Esimerkki: Ehdokas on saanut kampanjaansa 2 000 euroa lahjoituksena naapuriltaan Herra Naapuri. Lisäksi ehdokas on myynyt Oy Yritys Ab:lle kaksi taulua à 2 000 euroa. Hän on ostanut taulut tutulta taiteilijalta à 500 euroa. Herra Naapurin lahjoitus on vastikkeeton ja se ylittää yksittäisen tuen ilmoitusrajan 1 000 euroa. Ehdokas ilmoittaa lahjoituksen lomakkeen kohdassa 4.1.2 (Yksittäiset vastikkeettomat vähintään 1 000 euron tukisuoritukset yksityishenkilöiltä). Oy Yritys Ab on maksanut ehdokkaalle yhteensä 4 000 euroa ostamistaan tauluista. Ehdokkaalle on aiheutunut tauluista kuluja 1 000 euroa. Ehdokas ilmoittaa Oy Yritys Ab:n tuen 4 000 euroa lomakkeen kohdassa 4.2.3 (Yksittäiset vastikkeelliset vähintään 1 000 euron tukisuoritukset yrityksiltä). Lisäksi ehdokas ilmoittaa taulujen ostamisesta hänelle aiheutuneet kulut 1 000 euroa lomakkeen kohdassa 2.5 (Vastikkeellisen tuen hankintakulut).

Muuna kuin rahana saadusta tuesta

Tueksi luetaan paitsi rahana, myös tavaran, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla korvauksetta saadut suoritukset. Ilmoitettavana tukena voidaan pitää esimerkiksi tilojen, laitteiden tai asiantuntija-avun muodossa saatua ulkopuolista tukea. Tavanomainen talkootyö ja tavanomaiset ilmaispalvelut eivät kuitenkaan ole ilmoitettavaa tukea. Muuna kuin rahana saadun tuen arvo tulee ilmoittaa euromääräisenä.

Laki

ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoittamisesta

---

1 §

Lain soveltamisala ja tarkoitus

Tässä laissa säädetään ehdokkaan vaalikampanjan rahoituksen (*vaalirahoitus*) ilmoittamisesta eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa, kunnallisvaaleissa ja europarlamenttivaaleissa.

Lain tarkoituksena on vaalirahoituksen avoimuuden lisääminen ehdokkaiden mahdollisten sidonnaisuuksien selvittämiseksi.

2 §

Vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuus

Velvollinen tekemään ilmoituksen vaalirahoituksesta on:

- 1) eduskuntavaaleissa kansanedustajaksi valittu ja varaedustajaksi vaalien tulosta vahvistettaessa määrätty;
- 2) europarlamenttivaaleissa Euroopan parlamentin jäseneksi valittu ja varajäseneksi vaalien tulosta vahvistettaessa määrätty;
- 3) presidentinvaalissa ehdokkaan asettanut puolue taikka ehdokkaan asettaneen valitsijayhdistyksen vaaliasiamies tai tämän varamies; ja
- 4) kunnallisvaaleissa valtuutetuksi ja varavaltuutetuksi valittu.

3 §

Ilmoitettavat tiedot

Ilmoituksessa on oltava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) maininta siitä, mitkä vaalit ovat kyseessä;
- 2) ehdokkaan täydellinen nimi ja hänet asettaneen puolueen nimi tai maininta siitä, että ehdokas on valitsijayhdistyksen ehdokas;
- 3) ehdokkaan vaalikampanjan kokonaiskulut sekä lisäksi kunnallisvaaleissa ehdokkaan vaalikampanjan kulut eriteltyinä vaalimainontaan sanoma- ja aikakauslehdissä, radiossa, televisiossa ja muissa viestintävälineissä, ulkomainontaan, muuhun vaalimainontaan, mainonnan suunnitteluun ja vaalitulaisuuksiin käytettyihin kuluihin sekä muihin kuluihin; sekä
- 4) ehdokkaan vaalikampanjan rahoitus eriteltynä toisaalta ehdokkaan omiin varoihin sekä toisaalta ehdokkaan, hänen tukiryhmänsä ja muun hänen tukemisekseen perustetun yhteisön saamaan ulkopuoliseen tukeen ryhmiteltynä yksityishenkilöiltä, yrityksiltä, puoluejärjestöiltä ja muilta vastaavilta päätahoilta saatuun tukeen.

Erikseen on ilmoitettava kunkin yksittäisen tuen arvo ja sen antajan nimi, jos tämä arvo on presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa vähintään 3 400 euroa, eduskuntavaaleissa vähintään 1 700 euroa ja kunnallisvaaleissa vähintään 1 000 euroa. Tueksi luetaan rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla korvauksetta saatu suoritus ottamatta kuitenkaan huomioon tavanomaista talkootyötä ja tavanomaisia ilmaisipalveluja. Yksityishenkilön nimeä ei saa ilmoittaa ilman hänen nimenomaista suostumustaan, jos hänen antamansa tuen arvo jää alle mainitun rajan.

Ilmoitus on varustettava presidentinvaalissa puolueen nimenkirjoittajien taikka valitsijayhdistyksen vaaliasiamiehen tai tämän varamiehen omakätisellä allekirjoituksella ja muissa vaaleissa ehdokkaan omakätisellä allekirjoituksella.

4 §

Ilmoituksen toimittaminen

Ilmoitus on toimitettava kunnallisvaaleissa kunnan keskusvaalilautakunnalle ja muissa vaaleissa oikeusministeriölle kahden kuukauden kuluessa vaalien tuloksen vahvistamisesta.

Ilmoitus voidaan tehdä oikeusministeriön vahvistaman kaavan mukaisella lomakkeella.

5 §

Ilmoituksen julkisuus

Ilmoitukset ovat oikeusministeriössä ja kunnan keskusvaalilautakunnassa sellaisinaan julkisia.

Oikeusministeriö voi perustaa rekisterin, johon sille toimitettujen ilmoitusten tiedot tallennetaan.

6 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan oikeusministeriön asetuksella.

7 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä toukokuuta 2000.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.